

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 320/2023
06.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Невенке Важић, Гордане Којић и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Биљане Дуњић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Куршумлији К 184/21 од 15.11.2022. године и Вишег суда у Прокупљу Кж1 26/23 од 08.03.2023. године, у седници већа одржаној дана 06.04.2023. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Биљане Дуњић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Куршумлији К 184/21 од 15.11.2022. године и Вишег суда у Прокупљу Кж1 26/23 од 08.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Куршумлији К 184/21 од 15.11.2022. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) месеца, која ће се извршити након правноснажности пресуде на тај начин што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује без примене електронског надзора и одређено је да окривљени не сме напуштати просторије у којима станује, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, с тим што ће суд, уколико окривљени једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије у којима станује, одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора.

Истом пресудом окривљени је обавезан да суду на име паушала плати износ од 3.000,00 динара, а на име трошкова кривичног поступка који се односе на заступање малолетне оштећене од стране пуномоћника износ од 116.750,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

Пресудом Вишег суда у Прокупљу Кж1 26/23 од 08.03.2023. године уважавањем жалбе пуномоћника малолетне оштећене преиначена је првостепена пресуда само у

делу одлуке о трошковима поступка и одлучено је да трошкови кривичног поступка који се односе на заступање малолетне оштећене од стране пуномоћника у износу од 133.250,00 динара падају на терет буџетских средстава суда, док је у непреиначеном делу првостепена потврђена, а жалба браниоца окривљеног одбијена као неоснована.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднела бранилац окривљеног АА, адвокат Биљана Дуњић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 3) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и укине побијане пресуде и предмет врати на поновни поступак и одлучивање.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је неоснован.

Бранилац окривљеног, у захтеву за заштиту законитости као разлог подношења означава повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, наводећи да се у конкретном случају, не ради о кривичном делу, јер је у питању дело малог значаја. У прилог свом ставу бранилац наводи да новчана вредност на име издржавања за период за који је окривљени осуђен износи свега 3.000,00 динара, да степен кривице није висок, а штетне последице су незнатне, те да је током поступка мајка малолетне оштећене ББ, исту довела и предала на старање оцу - окривљеном АА, који је дете преузео и стара се о њему из којих разлога ни општа сврха кажњавања не захтева изрицање кривичне санкције према окривљеном.

По ставу Врховног касационог суда изнети захтеви су неосновани, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 18. Кривичног законика („Сл. гласник РС“ број 94/16 који се примењује од 01.06.2017. године) у ставу 1. прописано је да није кривично дело оно које, иако садржи обележја кривичног дела, представља дело малог значаја, а у ставу 2. да је дело малог значаја ако степен кривице није висок, ако су штетне последице одсутне или незнатне и ако општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичне санкције.

Сходно наведеном, примена одредбе члана 18. Кривичног законика је факултативна, што значи да се остварење сва три, кумулативно постављена услова, мора утврђивати у сваком конкретном случају.

У овом случају, за кривично дело за које је окривљени АА оптужен и осуђен побијаном пресудом - недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика, а имајући у виду опис радње извршења кривичног дела, по ставу Врховног касационог

суда, нису испуњени услови за примену института прописаног чланом 18. Кривичног законика. Тако је, имајући у виду степеновање кривице на два нехатна и два умишљајна облика, у конкретном случају степен кривице висок, што је један од првих услова, и то највиши обзиром да је кривично дело извршено са директним умишљајем. Такође, није испуњен ни услов у погледу незнатности или одсутности штетних последица. О испуњености овог услова, у погледу одсутности штетних последица, може се говорити уколико је реч, између осталог, о покушају кривичног дела, а у конкретном случају, како то произилази из изреке пресуде, окривљени није давао издржавање за своје малолетно дете у периоду од 17.03.2021. године до 10.05.2021. године, која обавеза му је утврђена пресудом Основног суда у Прокупљу 7П2 209/18 од 08.11.2018. године, па нема сумње да су наступиле штетне последице по пасивног субјекта – лице које је окривљени по закону дужан да издржава, односно штетне последице – угрожавање малолетног члана породице, као заштитног објекта предметног кривичног дела. При томе, питање незнатности или одсутности штетних последица, суд цени са становишта угрожености или степена повређивања заштитног добра. На крају, имајући у виду и о ком кривичном делу се ради, степену кривице, интензитету штетних последица по заштитни објекат дела, нема сумње да општа сврха кривичних санкција, односно „сузбијање дела којима се повређују или угрожавају вредности заштићене кривичним законодавством“, захтевају изрицање кривичне санкције, у конкретном случају, па како није испуњен ни трећи наведени неопходни услов из члана 18. став 2. Кривичног законика, по ставу Врховног касационог суда, нема услова за примену института „дело малог значаја“ из члана 18. Кривичног законика у конкретном случају.

Сходно изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости, којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП у вези члана 18. Кривичног законика.

У вези са истом повредом закона, бранилац у захтеву истиче и повреде чланова 28. и 29. Кривичног законика. Међутим, наводима захтева не указује на постојање околности које искључују постојање кривичног дела у питању већ износи сопствени закључак о постојању стварне односно правне заблуде код окривљеног истицањем да је постојао договор између окривљеног и законског заступника малолетне оштећене да се фиктивно донесе пресуда о издржавању ради остваривања њеног права на социјалну помоћ, због чега није могао знати да по донетој пресуди треба да поступи, то представља указивање на утврђивање чињеничног стања и повреду члана 440. ЗКП, која у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, не представља дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, због чега се овај суд у разматрање ових навода браниоца није упуштао.

Бранилац је затим у захтеву за заштиту законитости истакао да је оптужним предлогом окривљеном стављено на терет да није давао издржавање за своје малолетно дете у временском периоду од 18.09.2018. године до 10.05.2021. године, док је изреком пресуде утврђено да окривљени није давао издржавање за своје малолетно дете у периоду од 17.03.2021. године до 10.05.2021. године, који период према ставу браниоца не може бити издвојен као самосталан из оптужног акта.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости, којима се указује да правноснажном пресудом није потпуно решен оптужбе, односно на битну повреду

одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП, Врховни касациони суд оцењује неоснованим, из следећих разлога:

Првостепеном пресудом окривљени је оглашен кривим да није давао издржавање за лице које је по закону дужан да издржава, за период краћи од оног наведеног у оптужном акту и то за период од 17.03.2021. године до 10.05.2021. године уместо од 18.09.2018. године до 10.05.2021. године, како је тај период прецизиран оптужним предлогом јавног тужиоца. Из стања у списима произилази да је суд током поступка нашао да наводи оптужног акта у односу на изостављени период нису доказани, јер је од доношења одлуке парничног суда до ступања окривљеног на издржавање казне затвора дана 04.02.2019. године постојала ванбрачна заједница између њега и законског заступника малолетне оштећене односно породична заједница између њих и малолетне оштећене у ком периоду се подразумева да је окривљени давао издржавање за своје малолетно дете, док је у односу на период од када је ступио на издржавање казне затвора где је био до 17.03.2021. године суд нашао да окривљени из оправданих разлога није давао издржавање за малолетну оштећену, у смислу члана 195. став 2. Кривичног законика, и за овакав свој став првостепени суд је изнео јасне и детаљне разлоге на страни 5. своје пресуде.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП постоји уколико пресудом није потпуно решен предмет оптужбе, при чему се о непотпуно решеном предмету оптужбе може говорити само у ситуацији када суд уопште није донео одлуку о некој тачки оптужбе.

По налажењу Врховног касационог суда, побијаном правноснажном пресудом у потпуности је решен предмет оптужбе. Наиме, у конкретном случају је правноснажном пресудом одлучено о целој оптужби, а изостављањем из чињеничног описа кривичног дела из члана 195. став 1. Кривичног законика, дела временског периода наведеног у оптужењу за који окривљени није давао издржавање за своје малолетне дете, налазећи да наводи тужиоца у односу на изостављени период нису доказани, не значи да није решен предмет оптужбе и да је суд учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП, како то погрешно сматра бранилац окривљеног.

Ово стога што је суд овлашћен да мења чињенични опис дела из оптужног акта јавног тужиоца и да га уподобљава утврђеном чињеничном стању у току поступка, уколико при томе остаје у границама чињеничног основа из оптужбе, односно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, а из којих произилазе законска обележја одређеног кривичног дела, као што је учињено у конкретном случају, при чему је наведена измена извршена у корист окривљеног.

Наводи захтева којима бранилац истиче да је било места примени одредбе члана 195. став 2. Кривичног законика и у односу на период у коме није давао издржавање, а за који оглашен кривим, од стране Врховног касационог суда нису разматрани, јер представљају оспоравање чињеничног стања, што у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, није дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца.

Врховни касациони суд се, сходно члану 489. став 1. ЗКП, није упуштао ни у оцену истакнуте повреде кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном преко браниоца, обзиром да иста није образложена нити произилази из садржине захтева.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Биљана Синановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић